

Gerontologen i tidsmaskinen

Gerontolog Henning Kirk fortæller om sin erindringsbog "7 sind", hvori han genoplever den 7-åriges første skoleår i midten af 1950'erne.

Henning Kirk er gerontolog, læge dr.med., tidligere leder af Gerontologisk Institut og første redaktør af Gerontologisk Tidsskrift.

Gerontolog Henning Kirk fortæller her om sin erindringsbog "7 sind" (Mellemgaard, 2015), hvori han genoplever den 7-åriges første skoleår i midten af 1950'erne.

Når man som gerontolog beskæftiger sig med hjerne og aldringspsykologi, er erindring selvsagt et interessant fænomen. Og som privatperson i moden alder har man desuden lysten og trangen til at se tilbage og finde røde tråde i det levede liv. Afdøde psykolog (og medredaktør af nærværende tidsskrift) Pia Fromholt brugte det fine billedsprog om "erindringslandskabet og glemselshavet". Metaforen gik mest på demenslidende, men den kan selvfølgelig også gå på kognitivt velfungerende. Når jeg fx taler med gamle skolekammerater, får jeg indtrykket af, at glemselshavet ofte har opslugt meget af deres erindringslandskab – måske fordi jeg selv har en ganske detaljeret erindring om barndommen.

Da min far døde for 40 år siden, arvede jeg en samling af lommekalendere fra perioden 1940 til 1975. Når jeg i de føl-

gende år beskæftigede mig med konkrete hændelser i mit og familiens liv, brugte jeg kalendernotaterne til at få styr på personer, hændelser og steder. Nogle af informationerne har jeg anvendt i fortællinger i antologier skrevet sammen med medlemmer af Forfatterforeningens seniorgruppe. Det var en speciel erindring fra mit første skoleår, der fik mig til at arbejde på en erindringsbog om den 7-åriges oplevelser i det første skoleår. Jeg fik i julen 1954 en kundegave i form af en ugekalender for 1955, som en papirvareforretning uddelte til de handlende. Den blev hængt op ved sengelampen, og af en eller anden grund blev jeg fascineret af månedernes forskellige 7-tabeller, som fremkom ved søndagenes datoer nederst på kalenderbladene. De var røde og skilte sig ud fra de "sorte hverdage". De indgik i en tegnefilm, når jeg bladrede hurtigt gennem kalenderen, og derved blev søndagenes datoer hængende i hukommelsen. Efter kort tid havde jeg således gennem leg indøvet et 7-talssystem, så jeg hurtigt kunne regne mig frem til ugedagen for alle årets datoer. Selv om jeg kun "kunne" søndagene, fik de voksne det indtryk, at jeg "kunne kalenderen udenad". Mit trick bestod blot i at regne frem eller tilbage fra søndagene for at komme frem til den efterspurgte dato.

Da jeg først begyndte på at skrive om skoleårets forløb, dukkede flere erindringer frem, og efterhånden var der en tekst med sammenhængende fortællinger.

Under erindringsprocessen oplevede jeg, at personer, hændelser og steder blev så nærværende, at det snarere var genoplevelse end tilbageblik, indimellem ligefrem sansninger af, hvordan det oplevedes at være en 7-årig dreng midt i 1950'erne. Erindringsarbejdet blev en personlig oplevelse, ved at familiemedlemmer og skole- og legekammerater blev levendegjort som led i processen, og for en gerontolog var det spændende at erfare, hvordan hukommelses- og erindringskapaciteten blev udvidet under skrivearbejdet. Jeg fik bekræftet, at kapaciteten af erindringer ofte er større, end vi tror. Men erindringer skal aktiveres, og det kan ske ved at skrive om dem.